

СЕМІНАР У ТОКІЙСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ДЗЬОТІ

12 листопада 2016 р. в токійському університеті Дзьоті (Софія) відбувся Міжнародний семінар "Інтермедіальна поетика й практика інтермедіального аналізу: авангардні літературні витвори, театр, кіно, музика, образотворче мистецтво". Ініціатором події був професор названого університету Сін'їті Мурата, а її співорганізатором – викладачка запорізького Класичного приватного університету Ірина Шатова.

Ідея цього наукового заходу виникла ще 2015-го, коли виповнилося 130 років із дня народження Веліміра Хлебникова, і постала своєрідним відлунням запропонованої поетом у "Листі до двох японців" творчої зустрічі в Токіо слов'янських та японських будетлян-науковців і винахідників. У вересні 2016 р. минуло 100 років із часу написання "Листа...".

Окреслюючи дискусійні питання майбутньої зустрічі в Токіо, Хлебников писав про "полювання на науку", радив "утручатися в архітектуру", математику, думати про азійський класицизм і гімалайську залізницю, щоденно перекладати й друкувати пісні та оприлюднювати винаходи, влаштовувати табори винахідників, "руйнувати мови облогою їх таїни", створювати "числомову" тощо.

Ушановуючи пам'ять першого будетлянина й запрошуючи до участі в слов'яно-японському семінарі потенційних учасників, оргкомітет запропонував орієнтовну тематику доповідей: взаємодія різноманітних видів мистецтва в російських та українських авангардних творах; діалог, взаємодія і взаємопроникнення мистецтв; міжкультурна дифузія творчості російських та українських авангардистів; медіальна гетероморфність авангардних текстів; методологія інтермедіального аналізу творів авангардної літератури; специфіка інтермедіальності в мультимедіальному авангардному тексті (театр, кіно та ін.); своєрідність репрезентації авангардних інтермедіальних форм із погляду їх сприйняття тощо.

Пам'ятаючи про вияви діалогічності й синтезу мистецтв ще в античні часи, спираючись на праці М. Бахтіна, І. Ільїна, Ю. Лотмана, А. Ханзена-Льове, С. Шера та інших учених, учасники семінару розглядали ознаки інтермедіальності у творах Веліміра Хлебникова, Михайля Семенка, Даниїла Хармса, Олександра Введенського, а також інших письменників-авангардистів.

Засідання семінару зосередилися довкола трьох тематичних панелей. Перша панель, яку модерувала *К. Ічин* з Белграда (Сербія), присвячувалася авангардному книжковому мистецтву, зокрема інтермедіальним стратегіям та експериментам. *Н. Фатєєва* (Москва) і *М. Карасик* (Санкт-Петербург) розповіли про перші книжки російських футуристів, котрі використовували розмаїтий паперовий матеріал (наприклад, шпалери, картон) та вдавалися й до рукописного, і до друкарського тиражування книжок (аж до особистої участі в процесі набору), а *М. Орлова* (Санкт-Петербург) окреслила діяльність видавництва "Хармсиздат" та численні заходи з ушанування в Санкт-Петербурзі пам'яті оберіутів. На другій панелі, присвяченій авангардній візуальній медіації (нею керувала *Т. Гундорова*), художниця *В. Мітурич-Хлебникова* (Москва) демонструвала й коментувала просторові твори Петра Мітурича, об'єднані в "Хлебників цикл". *І. Шатова* говорила про взаємодію візуальної поезії й анаграмності у творчості Веліміра Хлебникова, Михайля Семенка й Даниїла Хармса, а *К. Ічин* аналізувала мультіплікаційний фільм, знятий за п'єсою Олександра Введенського "Потец". На третій панелі ("Авангард і трансмедіальність"), якою керувала *Н. Фатєєва*, *М. Суліма* розповів про інтермедіальні проекти українських футуристів (поезо-маллярство, вплив кіно на творчість футуристів), *Т. Гундорова* розглянула спроби розширити межі художньої мови та форми дифузії авангардистської й функціональної поезії у творчості представників пізнього футуризму, зокрема Михайля Семенка, а *В. В'югін* (Санкт-Петербург) порушив питання про "нуль-медіальність", протиставляючи чистоту стилю мультимедійній гібридності.

У роботі семінару активну участь брав художник *С. Ботієв* із Калмикії, автор пам'ятника Веліміру Хлебникову та численних ілюстрацій до творів поета-будетлянина.

Усі доповіді слухали з великою увагою. Доповідачі відповіли на численні запитання слухачів – викладачів та студентів із ВНЗ Токіо, Кіото, Хокайдю, Сайтами, Нари та інших міст, котрі зацікавилися науковою й творчою діяльністю учасників семінару.

Уперше в японській славістиці (і це можна вважати поворотним моментом) на конференції про авангардизм прозвучали доповіді й про український авангард. І *С. Мурата*, відкриваючи семінар, і *Т. Накамура*, підводячи підсумки, говорили про перспективи дослідження інтермедіальності, про розмаїття її виявів у світових культурах.

У рамках семінару в університеті Дзьоті відкрили дві виставки – художника Степана Ботієва та виставку найкращих дитячих ілюстрацій до творів Веліміра Хлебникова, що брали участь у міжнародному Хлебниківському фестивалі в Запоріжжі, який упродовж багатьох років проводить І. Шатова. Цікавими були й екскурсії парками та храмами, що залишили в пам'яті гостей незабутнє враження. За матеріалами семінару заплановано збірник.

М. С.
м. Київ

Отримано 13 грудня 2016 р.